

2010-04-21

Strategisk plan för ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar för perioden 2010-2014

Inledning

Sveriges riksdag har i beslut 2008-12-04 ratificerat FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionen trädde i kraft 2009-01-14. Artikel 9 om tillgänglighet är en central del av konventionen. Innebörden i artikeln är att Sverige ska "vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång på lika villkor som andra till den fysiska miljön, till transporter, till information och kommunikation, innefattande informations- och kommunikationsteknik (IT) och -system samt till andra anläggningar och tjänster som är tillgängliga för eller erbjuds allmänheten både i städerna och på landsbygden".

Enligt 17 kap. 21 a § plan- och bygglagen ska, i byggnader som innehåller lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser, enkelt avhjälpna hinder undanröjas. Bestämmelsen tillkom år 2001. Riksdagens ambition är att alla enkelt avhjälpna åtgärder ska vara undanröjda senast år 2010. Föreskrifter och allmänna råd om undanröjande av enkelt avhjälpna hinder har utfärdats av Boverket (BFHS 2003:19 HIN).

Kommunfullmäktige antog 2008-12-15 ett program för funktionshinderfrågor. Enligt detta program ska nämnder och styrelser i kommunen ta fram förslag och handlingsplaner där man utifrån egna eller andras initiativ föreslår förbättrade villkor för människor med funktionsnedsättningar. Programmet prioriterar följande områden: Ökad medvetenhet, Ökad tillgänglighet, utbildningsfrågor, stöd och service samt arbete och sysselsättning. Enligt programmet svarar vare nämnd och styrelse för att medel budgeteras för planerade åtgärder. Ledamöterna i kommunens nämnder ska i början av varje mandatperiod få information om regler och villkor inom området funktionshinder.

Kommunstyrelsen gav 2008-02-11 kommunchefen i uppdrag att ta fram en strategisk plan för ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar.

LAO KC PA

Inriktning och avgränsning

Det strategiska arbetet med att främja tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar har inriktats på att i första hand omfatta sådana åtgärder som avses i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om undanröjande av enkelt avhjälpbara hinder till och i befintliga lokaler dit allmänheten har tillträde och på befintliga allmänna platser (BFS 2003:19 HIN). Utöver fysiska åtgärder för ökad tillgänglighet omfattar planen även åtgärder för att underlätta för personer med funktionsnedsättningar att tillgodogöra sig information som kommunen tillhandahåller.

Med funktionsnedsättningar avses i denna plan olika svårigheter; svårt att röra sig, svårt att höra, svårt att se, svårt att tolka, bearbeta och förmedla information eller svårt att tåla vissa ämnen.

Planen gäller under perioden 2010-07-01 – 2014-12-31.

Nuläge

Rådet för funktionshinderfrågor har sedan flera år arbetat med en enkel checklista över brister i tillgängligheten till lokaler och platser för vilka kommunen är huvudman. Under 2008 och 2009 har rådet på uppdrag av kommunchefen utfört inventering av lokaler och platser i syfte att bl.a. identifiera enkelt avhjälpbara hinder. Inventeringen har redovisats i två rapporter. Parallellt med rådets inventeringar arbetar personalen på Idavallen med inventering, dokumentation och inrapportering till Tillgänglighetsdatabasen. Databasen är framtagen av Västra Götalandsregionens handikappkommitté i samarbete med Västsvenska Turistrådet, den samlade handikapprörelsen i Västsverige samt företag och kommuner i Västra Götaland.

Genom tillgänglighetsdatabasen kan personer med olika svårigheter; svårt att röra sig, svårt att höra, svårt att se, svårt att tolka, bearbeta och förmedla information eller svårt att tåla vissa ämnen, själva undersöka om den plats de avser besöka är tillgänglig för dem. Databasen är även ett effektivt verktyg för fastighetsägare i arbetet att åtgärda enkelt avhjälpbara hinder samt öka tillgängligheten till sina lokaler och utomhusmiljöer. Det är också möjligt att över tid mäta hur långt kommuner och landsting har kommit i sitt arbete med att öka tillgängligheten. Informationen i tillgänglighetsdatabasen bygger på utförda inventeringar med utgångspunkt i de riktlinjer och standard för fysisk tillgänglighet som Västra Götalandsregionen politiskt fastställt för regionens fastigheter, vissa anläggningar och tillgänglig information.

Genomförandet av de i inventeringarna identifierade bristerna i tillgänglighet har påbörjats. Vidtagna åtgärder har avrapporterats till Rådet för funktionshinderfrågor och till kommunstyrelsen. Arbetet följer särskilda rutiner, se bilaga 1.

Mål

- Kvarvarande hinder som enkelt kan avhjälpas för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar till offentliga lokaler och platser, som kommunstyrelsen är huvudman för, ska tas bort senast under år 2010.

UÅ NE PA

- Framkomligheten på kommunala gång- och cykelvägar ska vara god, så att personer med rörelsehinder kan ta sig fram. Användbara och tillgängliga viloplatsar ska finnas längs kommunala huvud-/primära gång- och cykelstråk och vid välfrekventerade kommunala gång- och cykelstråk med starka lutningar.
- Parkeringsplatser för bilar som är avsedda för personer med funktionsnedsättningar ska finnas i tillräcklig utsträckning, t.ex. i närheten av entréer till lokaler dit allmänheten har tillträde, vid arbetsplatser och i bostadsområden där kommunen är markansvarig.
- Hållplatser för kollektivtrafiken skall vara tillgängliga (användbara) och anpassade så att människor med eller utan funktionsnedsättning kan nyttja den.
- Allmänna park- och grönytor inom tätorterna ska vara tillgängliga och användbara för personer med funktionsnedsättning så långt detta är möjligt.
- Det ska finnas offentliga toaletter som är användbara för personer med funktionsnedsättning på strategiska platser i kommunen och som är tillgängliga året runt.
- Alla kommunala lekplatser ska vara tillgängliga och användbara för både föräldrar och barn med funktionsnedsättningar.

Strategi

Tillgängligheten och användbarheten för människor med funktionsnedsättningar ska beaktas i all planering av verksamhet som kommunen ansvarar för.

Åtgärder som kommer många människor till nytta och där kostnadseffektiviteten är hög, dvs. hög nytta/investerad krona ska prioriteras. För lokaler och anläggningar gäller generellt att bäst kostnadseffektivitet nås om åtgärder vidtas enligt följande prioriteringsordning:

1. vid ny- och ombyggnation
2. "passa-på-åtgärder" då andra åtgärder ändå görs
3. riktade åtgärder som endast syftar till att höja tillgängligheten.

Rådet för funktionshinderfrågor är en viktig kunskapsresurs i kommunens arbete med att göra samhället tillgängligt för alla medborgare och besökare. Rådet ska även ses som en tillgång för ritningsgranskning i samband med projektering av om- och tillbyggnader av kommunala fastigheter m.m.

Kommunen ska vara ansluten till Tillgänglighetsdatabasen och i relevanta delar följa Västra Götalandsregionens riktlinjer och standard för tillgängligheten i offentliga byggnader och miljöer samt tillgänglig information.

LAC RPA

Handlingsprogram

Kommunstyrelsen och nämnderna ska, enligt gällande program för funktionshinderfrågor, ta fram förslag och handlingsplaner för förbättrade villkor för människor med funktionsnedsättningar. För perioden 2010-2014 ska följande åtgärder genomföras. Åtgärderna redovisas nämndsvis med angivande av ansvarig chef.

Kommunstyrelsen

Nedanstående åtgärder omfattar endast lokaler och platser för vilka kommunstyrelsen ansvarar för eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över. Beträffande hållplatser för kollektivtrafiken är kommunens ansvar begränsat till marken. Västtrafik ansvarar för stationsbyggnader, väderskydd och information om kollektivtrafiken.

För tillgänglighetsfrågor rörande affärslokaler och andra privata eller offentliga lokaler och platser som allmänheten har tillträde till hänvisas till bygg- och miljönämndens ansvar för prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen, se nedan.

1. Kunskapsuppbyggnad

- Informera ledamöter i kommunens nämnder om regler och villkor inom området funktionshinder.
- Anordna utbildning för enhetschefer och verksamhetsansvariga inom kommunledningsförvaltningen om funktionshinderfrågor.

Ansvarig: Kommunchefen (Staben)

2. Information och vallokaler

- Utforma och vidareutveckla kommunens hemsida på Internet med beaktande av hög tillgänglighet (användbarhet) för personer med funktionshinder. Vidareutvecklingen kan avse IT-teknik/tjänster, hörslingor och andra syn- och kommunikationshjälpmedel, olika informationsmedia såsom lättläst, inläst, IT-teknik, text med bildstöd, punktskrift, teckenspråk m.m.
- Ajourhålla tillgänglighetsguiden.
- Säkerställa att vallokaler är tillgängliga för funktionshindrade.

Ansvarig: Kommunchefen (Staben), kultur- och fritidschef (Bibliotek)

LAC HC PA

3. *Offentliga byggnader*

- Ta bort kvarvarande hinder som enkelt kan avhjälpas för att öka tillgängligheten för personer med funktionshinder till kommunens offentliga lokaler.
- Aktivt planera åtgärder för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning till kommunens offentliga lokaler.
- Säkerställa att offentliga toaletter är tillgängliga och användbara för personer med funktionsnedsättning på strategiska platser i kommunen.

Ansvarig: Chefen för fastighetsenheten

4. *Gator och torg, parker inkl. lek- och badplatser*

- Göra en översyn av parkeringsplatser för bilar som framförs av personer med funktionsnedsättning avseende placering, storlek, antal och markering.
- Upprätta ett program för hur kommunens lekplatser, i möjligaste mån kan anpassas och göras tillgängliga för barn med funktionsnedsättning.
- Göra badplatsen på Strandvägen tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Ansvarig: Chefen för Gata/Park-enheten

5. *Kollektivtrafik*

- Upprätta en handlingsplan för hur tillgängligheten till de hållplatser som nyttjas av kollektivtrafiken ska förbättras.

Ansvarig: Chefen för Gata/Park-enheten

6. *Krav vid extern förhyrning av verksamhetslokaler*

- Vid extern förhyrning av lokaler ska kommunen ställa krav på att lokalerna är anpassade för funktionshindrade.

Ansvarig: Chefen för Fastighetsenheten

LD SL PA

Barn- och utbildningsnämnden

Enligt skollagen och i förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet har nämnden till uppgift att redovisa situationen för barn- och elever i behov av särskilt stöd och för barn- och elever med funktionshinder och över tid också göra fördjupade utvärderingar av utbildningen för dessa barn och elever. Verksamheterna inom BUN har över tid kunnat redovisa goda resultat genom stora satsningar för denna barn- och elevgrupp.

1. Ökad medvetenhet

- Informera nämndens ledamöter om regler och villkor för funktionshinder inom nämndens ansvarsområde.
- Anordna utbildning för rektorer och personal inom barn- och utbildningsförvaltningen om funktionshinderfrågor.

Ansvarig: Barn- och utbildningschefen

2. Ökad tillgänglighet

- Utifrån den inventering och kartläggning som tas fram centralt i kommunen för de lokaler och fastigheter, som barn- och utbildningsnämnden hyr och disponerar, upprätta åtgärdsplaner tillsammans med fastighetsägare.

Ansvarig: Barn- och utbildningschefen

3. Utbildningsfrågor

- Fortlöpande följa och tillgodose funktionshindrade barn- och elevers behov av särskilt stöd och rätt till lika möjligheter i grundskolan.
- Funktionshinderperspektivet ska ingå i barn- och utbildningsplanen som ska tas fram under nästa mandatperiod.

Ansvarig: Rektorer och barn- och utbildningsnämnden

4. Stöd och service

- I samverkan med socialförvaltningen och Västra Götalandsregionens verksamheter utveckla tillgången till rätt hjälpmedel och utrustning som ska bidra till ökad självständighet för funktionshindrade barn- och ungdomar.

Ansvarig: Barn- och utbildningsförvaltningen

Ute HC PA

Bygg- och miljönämnden

I sin egenskap av byggnadsnämnd har nämnden givits särskilda uppgifter av lagstiftaren. Det ansvaret innebär att se till att de åtgärder beträffande byggnader och anläggningar som kräver bygglov, bygganmälan eller bådadera ska uppfylla lagens krav på tillgänglighet. Det åligger också byggnadsnämnd att ha tillsynen över att enkelt avhjälpna hinder blir undanröjda. Dessa myndighetsuppgifter har nämnden mot alla som äger fastigheter eller bedriver verksamheter. Det gäller således även mot kommunen i dess egenskap av fastighetsägare och väghållare och det innefattar det som anges i denna strategiska plan i den utsträckningen den har stöd i lagstiftningen. Bygg- och miljönämnden har bland sina uppgifter att ta ställning till ansökningar om bostadsanpassningsbidrag och får genom det en insikt om konsekvenserna av miljöer som inte är väl utformade. Funktionshinderfrågor är en aspekt vid den fysiska planeringen som nämnden har hand om. Nämndens verksamhet utförs i de lokaler och med de system som kommunen tillhandahåller. Allmänheten har rätt att ta del av de handlingar som nämnden arkivhåller.

1. Ökad medvetenhet

- Informera organisationer, föreningar och privatpersoner om regler och villkor för funktionshinder.
- I samband med planärenden, bygglov och bygganmälningar beakta funktionshinderfrågor på ett brett och informativt sätt.
- Utbildning och kontinuerlig kunskapsutveckling för den personal på Bygg- och miljöförvaltningen som har som arbetsuppgift att tillämpa lagstiftning som rör funktionshinder.

Ansvarig: Bygg- och miljöchefen

2. Ökad tillgänglighet

- Utifrån den inventering och kartläggning som tas fram centralt i kommunen för de lokaler och fastigheter, som bygg- och miljönämnden hyr och disponerar, upprätta åtgärdsplaner tillsammans med fastighetsägare.
- I ärenden om bostadsanpassningsbidrag tillse att miljöerna som åtgärdas blir utformade så att de generellt uppfyller reglerna om tillgänglighet.

Ansvarig: Bygg- och miljöchefen

UO SPA

Socialnämnden

1. Ökad medvetenhet

- Informera nämndens ledamöter om regler och villkor för funktionshinder inom nämndens ansvarsområde.
- Anordna utbildning för vårdpersonalen om konsekvenser av olika funktionshinder. Som exempel kan nämnas hörselskadades nutritionsbehov.

Ansvarig: Socialchefen samt verksamhetschefer inom respektive område

2. Ökad tillgänglighet

- Utifrån den inventering och kartläggning som tas fram centralt i kommunen upprättas åtgärdsplaner tillsammans med fastighetsägare.
- Förbättrad skyltning på Haganäset.
- Informationsmaterial anpassas till olika mottagares behov.

Ansvarig: Socialchefen samt verksamhetschefer inom respektive område

Genomförande och uppföljning

Arbetet med att öka tillgängligheten för funktionshindrade i kommunen ska bedrivas inom ramen för ordinarie budget- och verksamhetsarbete. Varje nämnd och styrelse svarar för att i budgetarbetet föreslå medel för sina planerade åtgärder. Årlig planering och uppföljning av arbetet ska ske i samråd med Rådet för funktionshinderfrågor. Viktigare åtgärder ska redovisas i kommunens verksamhetsberättelse.

LAC KPA

Rutiner gällande inventering, åtgärder, information och återrapportering av enkelt avhjälpna hinder i fastigheter ägda av Karlsborgs kommun

Karlsborgs kommun arbetar sedan 2007 i den så kallade tillgänglighetsdatabasen där information hanteras om kommunens fastigheters tillgänglighet utifrån fem svårigheter:

- Svårt att se
- Svårt att höra
- Svårt att röra sig
- Svårt att tåla vissa ämnen
- Svårt att tolka, bearbeta och förmedla information

Databasen var ursprungligen tänkt som ett system för att informera om tillgängligheten i offentliga lokaler, butiker samt besöks- och turistanläggningar. Eftersom databasen med dess inventeringsformulär även utgör ett fullgott underlag för att åtgärda enkelt avhjälpna hinder och andra tillgänglighetsproblem har Karlsborgs kommun bestämt sig för att använda den systematiskt i sitt fortsatta åtgärdsarbete.

En rutin för hur det arbetet ska gå till har tagits fram av kommunens arbetsmarknadsenhet i samarbete med informatören, fastighetschefen och chefen för gata- och parkenheten:

Aktivitet	Ansvarig/utförare
Inventering av lokal <ul style="list-style-type: none"> - Inventering utförs med hjälp av framtagna formulär - Inventeringsresultatet förs in i databasen - Upptäckta tillgänglighetsproblem såsom enkelt avhjälpna hinder listas och skickas till kommunens fastighetschef 	Arbetsmarknadsenheten (Idavallen)
Åtgärder <ul style="list-style-type: none"> - Listan enligt ovan används som underlag för åtgärder - Åtgärdade hinder återrapporteras till arbetsmarknadsenheten 	Kommunens fastighetschef eller chef för gata- och parkenheten
Information <ul style="list-style-type: none"> - Inventerade lokaler och fastigheter publiceras på Karlsborgs kommuns webbplats, www.karlsborg.se. En särskild samlingssida finns för alla inventerade fastigheter. Ett arbete ska också starta för att lägga informationen om tillgänglighet på respektive sida för de verksamheter där inventering har genomförts såsom bibliotek, idrottsanläggningar och skolor. 	Kommunens informatör i samarbete med förvaltningarnas webbredaktörer
Återrapportering <ul style="list-style-type: none"> - Återrapporterade åtgärder enligt listan ovan läggs in i databasen för att hålla informationen aktuell till besökare och andra berörda. - Sammanställning av åtgärdade hinder fortlöpande lämnas till Rådet för funktionshinderfrågor 	Arbetsmarknadsenheten (Idavallen)

/ Karin Stattin, informatör Karlsborgs kommun

Karin Stattin